

KATAKAL

Ročník VII.

30. 11. 2025

Číslo: 1

1. ADVENTNÁ NEDEĽA

S radosťou pôjdeme do domu Pánovho.

Mt 24, 37 -44

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Ako bolo za dní Noema, tak bude aj pri príchode Syna človeka. Ako v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali až do toho dňa, keď Noe vošiel do korába, a nič nezbadali, až prišla potopa a zmietla všetkých, tak bude aj pri príchode Syna človeka. Vtedy budú na poli dvaja: jeden bude vzatý, druhý sa ponechá. Dve budú mlieť na mlyne: jedna bude vzatá, druhá sa ponechá.

Bdejte teda, lebo nevíete, v ktorý deň príde váš Pán. Uvážte predsa: Keby hospodár vedel, v ktorú nočnú hodinu príde zlodej, veruže by bdel a nedovolil by mu vniknúť do svojho domu. Preto aj vy buďte pripravení, lebo Syn človeka príde v hodinu, o ktorej nevíete.“

V Jeruzaleme sa nachádza miesto, ktoré, hoci nepatrí medzi tie najobľúbenejšie medzi pútnikmi, predsa má veľmi starú tradíciu. Cisár Konštantín dal vo postaviť prvé tri kostoly nad troma dôležitými jaskyňami, ktoré sa spájali s Ježišovým životom: nad jaskyňou narodenia v Betleheme, nad „jaskyňou“ Božieho hrobu neďaleko Kalvárie a nad jaskyňou na vrchu Olivovej hory, ktorá bola spájaná s miestom Ježišovej reči o posledných veciach a aj s jeho nanebovstúpením.

Jeruzalemčania toto miesto nazývali Eleona, čo je poaramejčený grécky výraz elaion, čo zas znamená „olivový.“ Tento kostol videl už pútnik z Bordeaux v r. 333. Pútnička Egéria, ktorá spísala svoju cestu po miestach Svätej zeme koncom štvrtého storočia opisuje ako sa tu na Zelený štvrtok zúčastnila čítania Ježišovej eschatologickej reči z Matúšovho evanjelia, z ktorej časť počúvame práve aj na Prvú adventnú nedeľu v roku A.

Neskôr, keď sa pripomínanie si Ježišovho nanebovstúpenia presunulo na iné miesto, sa táto jaskyňa začala spájať s miestom, kde Ježiš naučil svojich učeníkov Otče náš, a preto sa toto miesto aj dnes označuje ako Pater Noster a nájdete tu verzie tejto modlitby vo viac ako sto jazykoch, samozrejme aj v slovenčine.

Dnes nad touto, pre kresťanskú tradíciu dôležitou jaskynkou, nestojí žiaden kostol a z toho pôvodného sa dajú vidieť len časti. Samotná jaskynka sa však navštíviť dá a čítanie eschatologickej reči z Matúšovho evanjelia dá zvláštnu príchut' spojenia sa s tradíciou kresťanskej komunity už zo štvrtého storočia!

Stať z dnešnej nedele je len malým oddielom v rámci dlhej Ježišovej eschatologickej reči, v ktorej odpovedá na otázku učeníkov: „kedy to bude a aké bude znamenie tvojho príchodu a konca sveta?“ Celé sa to začína obdivom učeníkov budov Jeruzalemského chrámu, na čo Ježiš reaguje vyhlásením, že z toho neostane kameň na kameni. Nehoráznosť takéhoto vyjadrenia vo vtedajšej dobe a prostredí a pobúrenie, ktoré mohlo vyvolať snáď ani netreba zvlášť zdôrazňovať. Je teda pochopiteľné, že sa učenici pýtajú: „kedy a aké bude znamenie?“ Navyše, z ich otázky môžeme vidieť, že učenici si koniec chrámu spájajú s Ježišovým druhým príchodom a koncom sveta.

V celej reči však badať istú myšlienkovú nesúrodosť. Zaiste je ona tiež svedectvom o kompozícii tohto textu z viacerých zdrojov, čo nám môže pomôcť uvedomiť si aj porovnanie s ostatnými synoptickými evanjeliami. Avšak táto nesúrodosť vytvára dôležité napätie, ktoré pomáha uvedomiť si presun ťažiska Ježišovho posolstva. V časti, ktorá predchádza dnešnej stati Ježiš hovorí o rôznych znameniach, ktoré majú predchádzať príchod dňa Syna človeka: vojny, prenasledovania, súženia, zemetrasenia, zatmenia slnka, a to všetko s ohlasovaním, že prichádza Mesiáš. Ježiš na to hovorí: „Neverte!“ Inými slovami, keď sa toto všetko deje to ešte neznamená, že je koniec sveta. Ježiš napriek tomu ešte dodáva: „až uvidíte toto všetko, vedzte, že je blízko, pred dvermi.“ Znamenia, o ktorých Ježiš hovoril sa dejú stále, to znamená, že je blízko stále, ale kedy presne príde to nevie nik. Napätie spočíva v tom, že hoci Ježiš o znameniach hovorí, v skutočnosti však v rozpoznaní toho kľúčového momentu nepomôžu.

Tu sa dostávame k našej stati, v ktorej je prítomný dôležitý zlom. To, čo je v skutočnosti charakteristické pre deň príchodu Syna človeka je jeho obyčajnosť: „Ako v dňoch pred potopou ľudia jedli a pili, ženili sa a vydávali [...] vtedy budú na poli dvaja [...] dve budú mlieť na mlyne...“ Ješť, piť, ženiť sa a vydávať, byť na poli a mlieť sú bežné udalosti ľudského života, ktoré nenesú špeciálne znamenie konca sveta. Avšak každú tú obyčajnosť každý žije tak, že v prípade príchodu Syna človeka zdanlivo z tej istej pozície jeden/jedna bude vzatý/á a druhý/á sa ponechá. Ak by sme to chceli trochu aktualizovať, mohli by sme povedať: „vtedy dvaja budú za tým istým pásom vo fabrike..., dvaja budú pracovať v tej istej banke...; dvaja budú opravovať autá v tej istej opravovni...; dvaja budú slúžiť v tej istej diecéze, na tej istej kongregácii...“ – spôsob akým žije každý z tých dvoch svoju každodennosť rozhodne, kto bude vzatý a kto sa ponechá. Mimochodom, v duchu apokalyptického jazyka a apokalyptických predstáv tej doby „byť vzatý“ znamenalo: „byť vzatý anjelmi k Synovi človeka“ a „byť ponechaný“ zas: „byť ponechaný k súdu.“

Preto prichádza dôležitá výzva: „Bdejte!“ Žiadne znamenia nepomôžu človekovi vedieť kedy presne to príde, kedy presne sa pripravíť. Jediné, čo tak dáva zmysel je byť pripravený teraz. Tu je teda ten dôležitý obrat: z hovorenia o rôznych znameniach, ktoré v skutočnosti znameniami nie sú, sa prechádza k personálnemu apelu na každého jednotlivca a na dôležitosť osobného „teraz.“ Veľmi dobre si prechod tohto dôrazu môžeme uvedomiť pohľadom na pokračovanie reči po našom odseku. Nasledujú dve podobenstvá. V prvom nepoctivý správca očakával príchod pána neskôr, v druhom nerozumné panny očakávali príchod ženícha príliš skoro. Ani jedno, ani druhé nepomohlo.

Pre kresťana teda nie je dôležitá otázka kedy sa so Synom človeka stretne, ale aký sa s ním stretne.